

OD PETKA DO PETKA

Iza Verdel Vrabi, etnologinja in kulturna antropologinja, Slotur

Hidžab okrog bokov

Petek, 6. maja

Kot nalašč je bil današnji dan prežet s časnikom, za katerega pišem ta dnevnik. Večer me spremlja, ali pa jaz njega, že od malih nog. Kot otrok dveh deloholičnih večerovcev sem pila kri vsem v tej časopisni hiši, od čistilk do urednikov. Čeprav večina mojih Večerovih žrtev že uživa v pokoju ali pa je že preminula, mi še kateri od "preživelih" rad pove, da sem glede na takratno nemogočo Izo kar dobro "vun ratala". Skratka Večerov Pun pisker na Trgu Leona Štuklja mi je danes napolnil želodček. Dušico, srce in um pa krasno Večerovo predavanje psihologinje, književnice, profesorice, publicistke, predvsem pa izjemne interpretatorke življenja Alenke Rebulce, ženske, ki zna misliti s srcem.

Sobota, 7. maja

Malce prerano nas je, v strahu, da ne bi zamudili na današnji pomemben dogodek, zbudila naša odgovorna devetletnica. Tradicionalni Ošbijev dan (ta spomladanski pohod otrok, staršev in vseh zaposlenih Osnovne šole Bojana Iliča na Pohorje, do Luke, se zmeraj prelevi v simpatično druženje in pogostitev, ki jo pripravi naša šola) je letos sovpadel z vseslovensko akcijo Očistimo naše gore. Kot ponosna in pripadna bivša ošbijevka, katere starejši hčerki sta šli po materinih stopinjah, kakor bo šla tudi tretja, za zdaj še v plenica, se požvižgam na vse absurdne etikete, kako elitistična, tekmovalna, zahtevna da je ena najstarejših mariborskih šol. Za upravičeno zavidane uspehe Iliča gre zahvala ravnatelj, ki diha in živi za to šolo že 23 let, prav tako večini učiteljc in učiteljic, nekateri so bili še moji "tršice in tovariši". Občutek, ko lahko zaupaš šoli, kamor tudi tvoji otroci z iskrenim veseljem hodijo in kjer se čuti in opazi, da se vzgaja in izobražuje v duhu solidarnosti in vzajemnosti, je neprecenljiv. Je pa res, da bo takšen odnos do šole in učiteljev, kot ga imajo starši, imel tudi otrok. Na prehodu za pešce pred šolo je tabla, ki prav lepo potrjuje prej zapisano: "Ciciban opazuje, odrasli mu dajmo zgled." Žal se danes starši tega še premalo zavedamo.

Nedelja, 8. maja

Spet prekratek spanec. Že navsezgodaj letim iz Zagreba v Istanbul, v mesto, ki me je očaralo in začaralo tako na hitro, da sploh ne vem, kdaj in kako se je to zgodilo. Mesto, kjer obstajajo hkrati preteklost, prihodnost in sedanjost. Čeprav ga obiščem zmeraj poslovno, si vsakokrat od časa, ki ga imam na voljo vedno premalo, odtrgam kos samo zase. Tokrat bo Slovensko-turški poslovni klub (Slotur) skupaj s Slovensko turistično organizacijo in preostalimi partnerji iz turizma predstavil turistično ponudbo Slovenije predstavnikom turških potovalnih agencij in pripravil workshop. Pred tem pa je treba opraviti še nekaj sestankov za Slotur, katerega aktivnosti in naloge so spodbujanje stikov med Slovenijo in Turčijo na področju gospodarstva in turizma. Obiski turških gospodarskih delegacij v Sloveniji in slovenskih v Turčiji pričajo o poslovnem interesu podjetij

iz obeh držav. Eden naših turških poslovnih prijateljev, ki živi v Ljubljani in dela v Istanbulu ter govori v ljubljanskem narečju, me med kosilom nasmeje z izjavo "Kadim kot Tur'k in pijem kot Sloven'c!". Jemo odlični iskender kebab z jogurtom. Odkar hodim v Istanbul, kebab jem samo še tam. V Istanbul sem se sicer imaginarno zaljubila, še preden sem ga prvič obiskala. Z njim sem se spoznavala skozi romane turškega nobelovca, rojenega Istanbulčana, Orhana Pamuka. Žal mi danes (jutri, ko imam prost dopoldan, je zaprt) ni uspelo v njegov Muzej nedolžnosti, ki ga kot nekakšno svoje svetišče obiščem vsakič, ko le morem. Gre za muzej in knjigo hkrati. Pamuk je pri obeh odlično zameglil mejo med fikcijo in resničnostjo. V muzeju je toliko vitrin, kot je poglavij v knjigi, torej 83. To je zbirka predmetov, ki odražajo poglavja in s tem tudi 30-letno zgodovino modernega Istanbula od leta 1975 do danes, v njej se zrcali večni konflikt med modernim in tradicionalnim načinom življenja v novi Turčiji. Tako, kot je knjiga razkošen, debel roman, ki slavi ljubezen na izjemen način, je muzej majhen, skrit, intimen, nekonvencionalen primerek svoje vrste.

Ponedeljek, 9. maja

Pol dneva samo zame! Obožujem pogled na od sonca obsijani Istanbul in na Bospor, ki mu leži pod nogami in ga deli na Evropo in Azijo, medtem ko po njem drsijo ladje z vseh morij. V mestu, ki se danes dramatično širi in spreminja, živi po neuradnih ocenah 20 milijonov ljudi. Vsakič znova sem vznemirjena in presunjena, kot majhen otrok odkrivam koščke Istanbula, Bizanca, Konstantinopla, Carigrada, njegove zgodbe skozi njegove ljudi, barve, vonjave in zvoke. Dovolim si toliko domišljavosti, da se pretvarjam, da nisem turistka (v bistvu res nisem, saj je posel le posel), in mesto poskušam doživljati bolj od znotraj kot od zunaj. Moja kri je že od nekdaj okužena z Balkanom. Kdo ve, od kod in kdo so moji predniki. Zmeraj, pa četudi je to teden dni po samomirskem bombnem napadu, se tukaj počutim varno, domače in pripadno. Sicer pa je ena mojih glavnih stalnih bitk, ki se odvijajo v meni, bitka proti strahovom. Ne dovolim, da me strah paralizira in nadvlada.

Večer ob tradicionalni turški večerji preživimo skupaj s predstavniki slovenskega turizma, s slovenskim veleposlanikom v Turčiji, ki je s svojim obiskom počastil naš dogodek in prišel iz Ankare, in s slovenskim konzulom za ekonomske zadeve iz Istanbula, ki nam je pri vseh naših zadevah s svojo naklonjenostjo zmeraj v pomoč. Obdelujemo aktualne teme. Turčija je na očeh svetovne javnosti, vsi reflektorji so uperjeni vanjo in očitno nima prav nič proti. Erdogan z nečimrno držo hodi na obiske po svetu, na veliko razkazuje novo moč Turčije in radikalno spreminja njen Atatürkov sekularni karakter. Atatürk se mora obračati v svoji grobnici. V želočcu pa se obrača tudi marsikateremu "nemuslimanskemu" Turku, kot se sami imenujejo prozahodno, kontrailsamsko, moderno usmerjeni

Atatürkovi Turki, ki so seveda v veliki manjšini. Evropa pa se prav dobro zaveda tako svojih kot Erdoganovih zunanjepolitičnih ciljev. Veliko se govori o sodelovanju EU in Turčije, predvsem o procesu vizumske liberalizacije, katerega posledica naj bi bila ukinitve vizumov za turške državljane za potovanja v Evropo (odločitev bo padla junija letos), kar bi seveda za Slovenijo pomenilo veliko več turških turistov. To je seveda tudi naš cilj. Zato tudi s polno paro izvajamo naše projekte in na veliko promoviramo Slovenijo v Istanbulu. Turki nas še zelo slabo poznajo.

Torek, 10. maja

Dan predstavitve slovenskih turističnih lepote, ki jo spremljajo promocijski filmčki, ob katerih vedno začutim ponos in me zaščemi občutek globoko speče nacionalne pripadnosti, ki je imamo Slovenci res premalo. Sledijo workshop in poslovni sestanki B2B med slovenskimi turističnimi ponudniki (mariborska Galileo 3000 in Aritours, rogaški Hotel Sava, Hit Alpinea - Kranjska Gora, Bohinj, Sava Turizem, STO), ki predstavljajo konkretno ponudbo predstavnikom turških agencij. Naša stalna spremljevalka je promocijska revija Slovenia invites v turškem jeziku, ki jo vsakič natisnemo posebej za dogodek. Pri organizaciji tovrstnih dogodkov sodelujemo z Združenjem turističnih organizacij Turčije in eno od turških agencij, kjer nam zmeraj velikodušno pomaga meni osebno zelo draga, mlada, energična Makedonka, poročena s Turkom, s katero tokrat vse koordiniram in se dogovarjam z njo po telefonu, kljub temu da je pred natanko tednom dni rodila dvojčka. Vsaka čast! Slovo, vedno malo otožno. Omilim ga šele, ko si na letališču kupim zadnjo knjigo najbolj brane turške pisateljice Elif Shafak Arhitektov vajenec (moj prevod iz angleščine), ki opisuje zgodbo znamenitega osmanskega arhitekta Sinana, z njo se uspavam na letalu.

Sreda, 11. maja

Prednost samostojnega podjetništva je v tem, da si lahko med tednom zjutraj privoščiš dolg spanec ali vsaj poležavanje, sploh ko oddelaš vikende ali nočne ure. Če ti to seveda dopustijo otroci, ki se, po Murphyju, zbudijo mnogo prej, kot bi se morali. Čaka me kilometer mailov. Še ne povsem aklimatizirana buljim v laptop in sestavljam vtise ter občutke kot kamenčke v svojem bizantinskem mozaiku. Nasmehnem se lastnim mislim, ko se spomnim, kako sem nasmejala "moderne" turške prijateljice z izjavo, da imam doma kar nekaj hidžabov (naglavna ruta, ki jo nosijo muslimanke), ki pa jih nosim zgolj poleti okoli bokov, čez kopalke.

Četrtek, 12. maja

Jutri je petek trinajstega. In če ne bi bilo na sporedu TV SLO 2 oddaja Polnočni klub, v kateri bo govora o vraževerju in v kateri sem gostja tudi jaz, bi bil zame to samo še en navaden petek. Ker pa je bila oddaja posneta vnaprej, sem prav na trnih, kako bo vse skupaj izpadlo, čeprav smo se med snemanjem imeli prav super. Bomo videli. •

